

การพัฒนาระบบการประเมินและ
การประกันคุณภาพการศึกษา
ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา

เพ็ญนภา แก้วเขียว
สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบการนำเสนอ ๒ ประเด็น

๑. การปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา
๒. ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

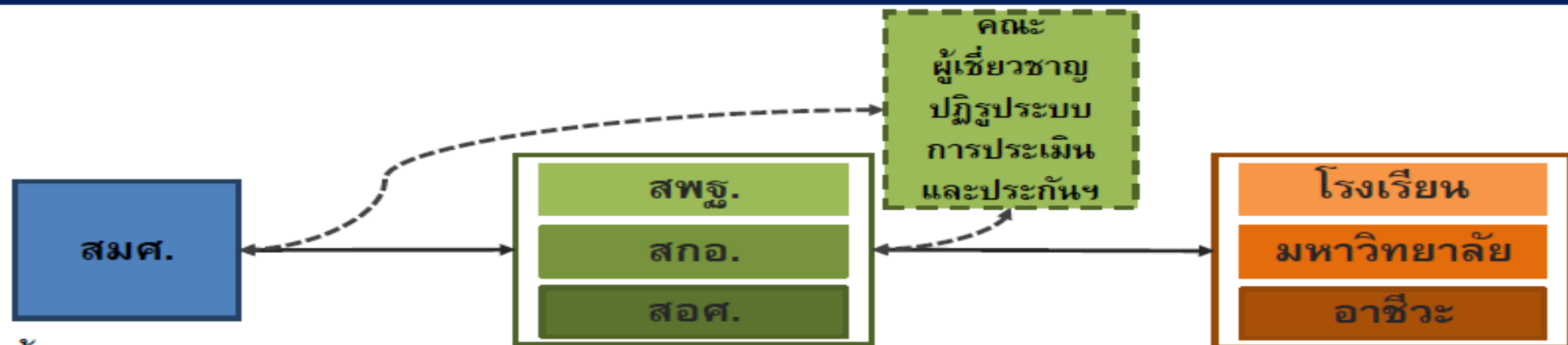

๑. การปฏิรูประบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา

การปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา

๑. ปรับแก้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันฯ พ.ศ.๒๕๕๓
๒. สถานศึกษา : ทำหน้าที่ประกันคุณภาพภายใน
๓. บทบาทของกระทรวงฯ หน่วยงานต้นสังกัด และ สมศ.
 - ๓.๑ พัฒนามาตรฐาน/Quality code
 - ๓.๑ วางระบบ ช่วยเหลือกับจัดทำ Self Assessment Report
 - ๓.๒ ชักซ้อมและทำความเข้าใจกับระบบการประเมินแนวใหม่
(Peer review/Expert judgment)
๔. การพัฒนาผู้ประเมินให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ
๕. การส่งเสริม ช่วยเหลือ สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์และบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้อง กับการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา

1. สร้างมาตรฐานของ
สถานศึกษาที่มีคุณภาพ*
(Quality Codes / Criteria /
Guidelines)
2. สร้างผู้ประเมินที่มีคุณภาพ
(Quality Inspectors)

ช่วยเตรียมและสนับสนุนสถานศึกษา
ให้พร้อมรับการประเมิน :

- 1) สื่อสารให้เกิดความเข้าใจในมาตรฐานของ
สถานศึกษาที่มีคุณภาพ
- 2) สร้างความเข้าใจวิธีการประเมินแนวใหม่
(peer review / expert judgement)
- 3) การเขียนรายงานการประเมินตนเองแบบใหม่
- 4) ซ้อมการประเมิน (mock assessment)

- ทำให้เกิด
สถานศึกษาที่มี
มาตรฐาน
- จัดทำ Self-
assessment

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑

เพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งกฎกระทรวงฉบับเดิมที่ประกาศใช้เมื่อปี ๒๕๕๓ ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนการปฏิบัติ ไม่สะท้อนความเป็นจริง เป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษา บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระบบเกินความจำเป็น

นิยามการประกันคุณภาพการศึกษา

ตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

- การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
- มีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น
- เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและบรรลุป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำลังกำกับดูแล

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการ

- กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด
- จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและ
- ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
- จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ
- จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

****** เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- ❖ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก
- ❖ ให้สำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป
- ❖ สำนักงานอาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้
- ❖ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑

ห้องเรียน

มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร

แผนการจัดการเรียนรู้

จัดการเรียนรู้

ติดตาม

ตรวจสอบ

และประเมินผลการเรียนรู้

สรุปและจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้

สถานศึกษา

กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา

ดำเนินงานตามแผนฯ

ประเมินผลและตรวจสอบ

ติดตามผลการดำเนินการ

จัดทำ/จัดส่งรายงานการประเมินฯ

PLAN

DO

CHEC
K
+
ACT

การปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑

๑. สถานศึกษา : ประกันคุณภาพภายใน
๒. บทบาทของกระทรวงฯ และหน่วยงานต้นสังกัด
 - ๓.๑ พัฒนามาตรฐาน/Quality code
 - ๓.๑ กำหนดแนวปฏิบัติหลักเกณฑ์การดำเนินงานฯ
 - ๓.๒ สื่อสาร สร้างความเข้าใจกับระบบการประเมินแนวใหม่
(Peer review/Expert judgment/Holistic Assessment/
Evidence Based Assessment)
๔. ต้นสังกัดส่งเสริม ช่วยเหลือ สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
๕. สมศ.และต้นสังกัดพัฒนาผู้ประเมินให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงฯ

พ.ศ.๒๕๖๑

๑.หน่วยประกันคุณภาพ คือ สถานศึกษา

๒.การประกันเป็นเรื่องที่สถานศึกษาต้องมีระบบบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด

การประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงฯพ.ศ.๒๕๖๑

๓. สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในของตนเองทุกปีตามมาตรฐาน แล้วเขียน SAR เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ
 - ๓.๑) โรงเรียนตั้งเป้าหมายและบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายในระดับใด
 - ๓.๒) โรงเรียนรู้ได้อย่างไรว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดมีหลักฐานเชิงประจักษ์อะไรบ้าง
๔. ต้นสังกัดมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๒. แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

การปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

๑. เป็นการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานที่กระทรวงกำหนด สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ นโยบาย/จุดเน้นกระทรวงฯ หน่วยงานต้นสังกัด และมาตรฐานความเป็นสากล
๒. เป้าหมายการประเมิน
 - ๒.๑ ครั้งที่ ๑ ประเมินเพื่อตรวจสอบ
 - ๒.๒ ครั้งที่ ๒ ติดตามและพัฒนา
๓. ไม่มีการรับรองคุณภาพของสถานศึกษา
๔. การประเมินที่ลดภาระสถานศึกษา + Holistic Approach
๕. องค์ประกอบผู้ประเมิน (สมศ.+ต้นสังกัด+ผู้บริหารสถานศึกษา)
๖. มาตรฐานผู้ประเมินที่เน้นทักษะและความเชี่ยวชาญ (Subjective Assessment)
๗. การสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา
๘. ผลกระทบจากการประเมิน

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑. การเกณฑ์นักเรียน ครู และคนเฒ่าคนแก่ มาตั้งแถวยืนต้อนรับ

ตั้งแต่หน้าประตูโรงเรียน

๒. การจัดขบวน การจัดวงดนตรี และการแสดงต่างๆ เพื่อแห่แห่นผู้ประเมินตั้งแต่

หน้ารั้วโรงเรียน

๓. การตั้งแถวให้นักเรียนโบกธง โบกมือ ประบมือรัวๆ ชูมือจากหน้าประตูโรงเรียน

๔. การลงทุนสูงกับการจัดเตรียมพวงมาลัยหรือเตรียมดอกไม้ไว้ติดอกเสื้อผู้ประเมิน

๕. การจัดทำป้ายไวณิลหรือป้ายต้อนรับใหญ่โต ที่เป็นการลงทุนสูงเพื่อรับการประเมิน

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๖. การเสียค่าใช้จ่ายไปกับการจัดทำป้ายชื่อผู้ประเมิน เช่น ไม้สักแกะสลัก
หินอ่อนแกะสลัก ฯลฯ

๗. การลงทุนกับการเช่าชุดการแสดงและการแต่งตัวหรือแต่งหน้า
ให้นักเรียนแสดงเพียงไม่กี่นาที

๘. การปลูกให้นักเรียนตื่นแต่ไก่โห่ เพื่อมาคอยต้อนรับและแสดงให้ผู้ประเมินรับชม

๙. การจัดซุ้มดอกไม้ มุมดอกไม้ หรือแจกันดอกไม้ไว้ประดับตกแต่งที่เกินความจำเป็น

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑๐. การเสียเงินและเสียเวลากับการซื้อผ้ามาผูกโบว์หรือจับกลีบเป็นริ้วแถว

ไว้ประดับหน้าห้องประชุม

๑๑. การจัดเตรียมพรมแดงหรือจัดทำทางเท้าเป็นกรณีพิเศษให้ผู้ประเมินเดิน

ในระหว่างการประเมิน

๑๒. การจัดเตรียมนักเรียนไว้คอยเดินกางร่มให้ผู้ประเมินระหว่างการประเมิน

๑๓. การจัดเตรียมนักเรียนไว้คอยเดินประกบ แนะนำ หรือคอยเดินจูงมือผู้ประเมิน

๑๔. การจัดฐานกิจกรรมต่าง ๆ แสดงต่อหน้าผู้ประเมินที่นอกเหนือ

จากกิจกรรมปกติของโรงเรียน

๑๕. การจัดรับประทานอาหารที่หรูหราและราคาแพง ซึ่งสร้างภาระให้กับโรงเรียน

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑๖. การเตรียมการแบบหามรุ่งหามค่ำ ไม่ได้หลับไม่ได้นอน
เพื่อรับการประเมินเพียงไม่กี่วัน

๑๗. การให้นักเรียนบางคนหยุดเรียน หรือครูบางคนหยุดงานในวันที่มีการประเมิน

๑๘. การเตรียมของขวัญหรือของที่ระลึกที่มีราคาแพงไว้แสดงความขอบคุณผู้ประเมิน

๑๙. การให้เอกสิทธิ์บางอย่างกับผู้ประเมิน และยกย่องจนคล้ายจะเป็นสมมุติเทพ